

کاشت گل نرگس در اراضی دیم

گل نرگس *Narcissus. sp*

این گل منطبق به خانواده *Amaryllidaceae* و جنس معروف آن *Narcissus* است.

این گل بومی اروپا، شمال آفریقا، نواحی مدیترانه و مغرب آسیا بوده است.

نرگس یک گیاه سوخ دار (پیازدار) دائمی است. پیاز مادری چندین سال در زمین باقی می ماند و هر ساله گل می دهد. پیاز مادری هر ساله تولید پیازچه های کوچک می کند که بعد از چند سال به گل می نشینند. برگ ها باریک و کشیده از بن ریشه ها بصورت صاف و شیار دار بیرون می آیند و در طول ساقه قرار می گیرند. گل ها از یک جام ۶ قسمتی (۳ کاسبرگ تغییر یافته و ۳ گلبرگ) که در قاعده به هم چسبیده اند با یک شیپور یا تاج در مرکز که از نظر طول، رنگ و حالت متنوع است، ساخته شده است که گنها بصورت انفرادی یا چند تایی در انتهای ساقه گلدهنده قرار می گیرند. این گیاه به دلیل گلهای معطر و زیبای آن کشت و کار می شود. در جهان بیش از ۱۰ نوع مختلف نرگس وجود دارد که با توجه به درستی و کوچکی گل طبقه بندی شده اند. انواعی که در ایران پرورش داده می شوند متفاوت و احتمالاً از گونه *Poeticus* می باشند. از جمله ارقام کاشته شده در استان می توان به رقم *Tazetta* اشاره کرد که دارای این ویژگیها می باشد: گلپوش سفید و تاج زرد. تاج خیلی کوچک و کوفه است.

بر خلاف دیگر گونه ها، نرگس جهت گلدهی نیاز به سرما دهی ندارد. ساقه گل دهنده به ۴ تا ۸ گل خنم می شود این رقم دارای تاج کوچک، گل معطر و جهت گل بردنی استفاده می شود.

آماده سازی بستر خاک و کاشت:

خاک مناسب برای نرگس خاکی است که عمیق بوده و صملو از مواد آلی باشد و قدرت نفوذ

آب را داشته باشد. اضافه کردن کودهای حیوانی به خاک الزامی است به شرط آنکه کاملاً پوسیده باشد. بهترین *PII* برای گل نرگس بین ۶ تا ۷ می باشد. ولی در زمین های خیلی اسیدی باید به خاک آهک اضافه کرد.

فیل از کاشت باید تهویه زمین به نحو مطلوبی انجام گیرد. پس از شخم زدن با استفاده از گاوا آهن و اضافه نمودن کودهای حیوانی. توسط پنجه غازی شیارهایی در بستر کاشت به فاصله ۴۰ تا ۵۰ سانتی متر از یکدیگر ایجاد کرده و سوخ ها را به فاصله ۲۰ تا ۱۵ سانتی متر از هم و در عمق ۱۵ تا ۲۰ سانتی متر قرار می دهند. بدین ترتیب میزان پیاز کاشته شده در هکتار ۵۰ تا ۶۰ هزار عدد می باشد.

سپس پیازهای کاشته شده به نحوی با خاک پوشانده می شوند که بعد از کاشت سطح همواری در بستر کاشت بوجود آید. عمق کاشت بستگی به اندازه پیازها داشته که این نیز به نوع خود به واریته و گونه بستگی دارد. جنس خاک در عمق کاشت مؤثر است در خاکهای رسی باید سطحی تر کاشته شوند در صورتی که در خاکهای شنی و سبک باید عمیق تر کاشت گردند. به طور کلی اگر پیازها عمیق تر کاشته شوند بهتر از این است که سطحی باشند. چون پیازهایی که عمیق تر کاشته می شوند اولاً پیازچه کمتری تولید می کنند ثانیاً کمتر مورد حمله جونندگان چون موش قرار می گیرند، ثالثاً از خطر یخبندان مصون می مانند. به طور کلی عمق کاشت برای نرگس می تواند سه برابر قطر پیاز باشد. گل نرگس فقط یک مرحله کاشت اصولی دارد که تا سال چهارم و پنجم اقدام به برداشت پیازهای اضافی از می نمایند.

زمان کاشت گیاه نرگس

زمان کاشت نرگس به موقع گلدهی آن بستگی دارد. اگر بخواهیم قبل از بهار گل داشته باشیم باید در پاییز کشت انجام شود. ماههای مرداد و شهریور بهترین زمان برای کشت گل نرگس است تا ریشه ها قبل از شروع زمستان قابلیت رشد را پیدا کنند. نباید در کشت تاخیر شود و نهایتاً باید در پاییز و در مهر ماه (یک ماه قبل از شروع بارندگی های پاییز) نسبت به کاشت اقدام نمود.

لازم به ذکر است پیازهای نرگس چندین سال در زمین باقی مانده و در موقع مناسب به گل می نشینند.

نحوه تکثیر گل نرگس:

گل نرگس را به وسیله پیازچه ها تکثیر می کنند. پیاز نرگس چند ساله می باشد و هر سال در مرکز خود تولید ساقه گل دهنده می کند. هر پیاز سالانه تعداد زیادی پیازچه های کوچک تولید می کند که اندازه آنها بسیار متفاوت است. این پیازهای کوچک تا زمانی که از پیاز مادری جدا نشوند به آن چسبیده اند.

هر پیاز کوچک دارای یک جوانه گل دهنده می باشد که در موقع مناسب تولید ساقه گل دهنده می کند. هر چند سال یکبار پیازهای نرگس از زمین خارج می شوند. پیازهای بزرگتر به منظور گلدهی کاشته می شوند و پیازهای کوچکتر جداگانه کاشته می شوند که در سال های آینده به گل می نشینند. نگهداری پیازها در درجه حرارت پایین ۶ تا ۸ درجه به مدت ۸ تا ۱۰ هفته باعث پیش رس کردن آنها می گردد.

مرحله داشت:

مزرعه گل نرگس را باید وجین کرد و این عمل در فصل پاییز و قبل از رشد برگها انجام می شود در بهار نیز به نحوی که به برگهای سبز نرگس صدمه ای نرسد علف های هرز را باید وجین کرد. نرگس به کود زیادی نیاز ندارد در میان عناصر معدنی، پتاسیم تنها عنصری است که بیش از دیگر عناصر برای نرگس ضروری می باشد. بین ۱۲۵-۱۰۰ کیلوگرم کود پتاسیم در هر هکتار نیاز این گیاه به پتاسیم را برطرف می نماید.

نرگس ها برای گلدهی سال بعد نیاز به انرژی سرازیر شده از ساقه و برگ به پیازها دارند. به همین دلیل برگ ها را نباید از محل طوفه قطع کرد چون باعث ضعیف شدن پیازها میشود. ۶ هفته پس از گلدهی میتوان برگها را قطع نمود

مرحله گلدهی و زمان برداشت:

گل نرگس در زمان کچ شدن گردن که به مرحله گردن غازی یا گردن مرغابی معروف است باید برداشت شود. شاخه های گل نرگس که گلها بر روی آنها ظاهر شده اند را از انتها قطع کرده و در دسته های ۱۰ تا ۱۵ تایی قرار داده و جهت انتقال به بازار در کارتهای مشخص بسته بندی میکنند. زمان برداشت با بستن به نحوی باشد که گلهای برداشت شده صبح زود در بازار مصرف باشند.

برداشت سوخ و نگهداری آن:

سوخ ها را در اواخر تابستان خارج کرده و پس از تمیز کردن انبار می کنند. سوخ ها نباید آفتاب بخورند باید آنها را در تیار خشک و تهویه دار نگهداری کرد. دمای انبار بسته به گونه از ۱۷ تا ۳۰ درجه سانتی گراد متفاوت است.

بحث و نتیجه گیری و بازاریابی:

نظر به شرایط آب و هوایی مناسب و مستعد استان و نتیجه گرفتن از کاشت و احداث مزارع گل نرگس، قطعاً توسعه و کاشت این نوع محصول مد نظر بوده که با توجه به تولید متوسط ۵۰ هزار شاخه بریده نرگس در هر هکتار در شرایط دیم، به طبع آن اشتغال زایی و کسب درآمد مطلوبی به دنبال خواهد داشت. از نظر بازاریابی، بازار فروش گل های نرگس تولید شده تا کنون به صورت عمده بازار تهران و در استان های مجاور (خوزستان و کرمانشاه) قابل فروش بوده اند بازارهای محلی مخصوصاً پنجشنبه بازار می توانند مکان خوبی برای عرضه محصولات نیز باشد.

در پایان گل نرگس فقط یک مرحله کاشت اصولی دارد که تا سال چهارم و پنجم اقدام به برداشت پیازهای اضافی آن می نماید و مهمترین موضوع پرورش اقتصادی گل نرگس بازار فروش و عرضه به موقع گل تولیدی آن می باشد.

نویسنده: فاطمه چهلمی پور معاون مدیر خدمات
طراح: آقای معشایر، جنتی که کامر
ویراستار: تهران چهری، دهر، بیژ
ناشر: مدیریت خدماتی، بروی کشور، آذره و زمعه های لوشن به مطبوعه مدیریت باغی، سازمان خداد کشور، استان آلام
سازمان: ۵۰۰۰
سال انتشار: زمستان ۱۳۹۹